

**ZARZĄDZENIE NR 1646/2026
PREZYDENTA MIASTA RACIBÓRZ**

z dnia 14 października 2026 r.

w sprawie przeprowadzania kontroli palenisk w zakresie przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego i zakazu spalania odpadów na terenie Miasta Racibórz

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 662 z późn. zm.), art. 379 i art. 380 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.), art. 9u ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 733 z późn. zm.) w związku z uchwałą nr VI/62/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” przyjętego uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 20 listopada 2023 r. poz. 8625)

zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się procedurę przeprowadzania kontroli palenisk w zakresie przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego i zakazu spalania odpadów na terenie Miasta Racibórz, stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszego Zarządzenia.

§ 2. Wprowadza się wzór protokołu do przeprowadzenia kontroli, o której mowa w § 1, stanowiący załącznik nr 2 do niniejszego Zarządzenia.

§ 3. Wykonanie Zarządzenia powierza się Komendantowi Straży Miejskiej, Naczelnikowi Wydziału Komunalnego oraz Naczelnikowi Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Racibórz.

§ 4. Traci moc Zarządzenie nr 1125/2016 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie wprowadzenia procedury przeprowadzania kontroli spalania odpadów w paleniskach domowych na terenie miasta Racibórz.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Prezydent Miasta

Jacek Wojciechowicz

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 1646/2026

Prezydenta Miasta Racibórz

z dnia 14 października 2026 r.

Procedura przeprowadzania kontroli palenisk w zakresie przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego i zakazu spalania odpadów na terenie Miasta Racibórz

§ 1. Organem uprawnionym do przeprowadzenia kontroli na terenie nieruchomości położonych na terenie Miasta Racibórz jest Prezydent Miasta Racibórz, w imieniu którego czynności dokonują strażnicy Straży Miejskiej lub upoważnieni pracownicy Urzędu Miasta Racibórz.

§ 2. 1. Przesłankami do przeprowadzenia kontroli w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów są w szczególności:

- 1) ujęcie kontroli w planie kontroli planowych (rutynowych), wynikających z zapisów Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego,
- 2) otrzymanie powiadomienia o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania lub poziomu alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu, zgodnie z planem działań krótkoterminowych będącym częścią Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego,
- 3) pozyskanie danych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), w szczególności o braku złożenia deklaracji lub o zadeklarowaniu urządzenia grzewczego nie spełniającego wymogów określonych w uchwale antysmogowej,
- 4) zgłoszenia dokonywane przez mieszkańców przekazywane bezpośrednio, drogą pisemną lub telefoniczną bądź za pośrednictwem poczty elektronicznej lub dedykowanej aplikacji,
- 5) inne zdarzenia uprawdopodobniające podejrzenie spalania odpadów,
- 6) ustalenia z wcześniej przeprowadzonych kontroli, które wykazały nieprawidłowości - w przypadku przeprowadzania kontroli powtórnych (rekontroli).

2. Kontrole mogą być przeprowadzone jako: rutynowe, interwencyjne, powtórne (rekontrole), w wyniku ogłoszenia alarmu smogowego.

3. Przed przeprowadzeniem kontroli, kontrolujący w miarę możliwości weryfikują aktualne dane na temat kontrolowanej nieruchomości dostępne w CEEB.

§ 3. Do przeprowadzenia kontroli uprawnieni są:

- 1) strażnicy Straży Miejskiej w Raciborzu,
- 2) upoważnieni pracownicy Urzędu Miasta Racibórz.

§ 4. Osoby uprawnione, o których mowa w § 3 legitymują się imiennymi upoważnieniami wydanymi przez Prezydenta Miasta Racibórz oraz legitymacjami służbowymi, na podstawie których kontrolujący ma prawo do:

- 1) wstępu wraz z rzeczoznawcami i niezbędnym sprzętem przez całą dobę na teren nieruchomości, obiektu lub części, na których prowadzona jest działalność gospodarcza, a w godz. od 6 do 22 - na pozostały teren,
- 2) przeprowadzania badań lub wykonywania innych niezbędnych czynności kontrolnych,
- 3) żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego,

- 4) żądania okazania dokumentów i udostępniania wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli.

§ 5. Zakres przedmiotowy kontroli stanowi przestrzeganie uchwały antysmogowej w zakresie wykorzystywanych urządzeń grzewczych i stosowanych rodzajów paliw oraz przestrzeganie zakazu spalania odpadów.

§ 6. 1. Kontrolowanym jest właściciel lub posiadacz nieruchomości lub inna osoba będąca podmiotem eksploatującym instalację, w której następuje spalanie paliw.

2. Do obowiązków kontrolowanego należą:

- 1) umożliwienie wstępu na teren posesji zgodnie z zapisami art. 379 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska, zwanej dalej ustawą,
- 2) umożliwienie kontrolującemu przeprowadzenie niezbędnych czynności kontrolnych, w tym dostępu do urządzenia grzewczego, poboru próbek popiołu, itp.,
- 3) okazanie na żądanie kontrolującego dokumentów mających związek z przedmiotem kontroli (np. dokumentów dotyczących klasy kotła).

3. Kontrolowany ma prawo do:

- 1) uczestnictwa w prowadzonym postępowaniu na zasadach określonych w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia,
- 2) wnoszenia uzasadnionych zastrzeżeń oraz uwag do sporządzonego protokołu kontroli,
- 3) odmowy podpisania protokołu oraz przedstawienia w terminie 7 dni swojego stanowiska na piśmie kontrolującemu.

§ 7. 1. Czynności kontrolne wykonywane są w obecności kontrolowanego.

2. Kontrolujący ma obowiązek pouczyć kontrolowanego o jego prawach i obowiązkach oraz o przysługujących kontrolującemu prawach do przeprowadzenia kontroli.

3. W przypadku, gdy kontrolowany odmawia udostępnienia kontrolującemu terenu nieruchomości, obiektu lub części, a tym samym uniemożliwia przeprowadzenie kontroli, strażnicy miejscy zgłaszają dyżurnemu Straży Miejskiej uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa. Dyżurny Straży Miejskiej powiadamia Policję. Strażnicy Straży Miejskiej na miejscu zdarzenia oczekują na przyjazd policjantów oraz udzielają im wszelkich posiadanych informacji i dokumentów w przedmiotowej sprawie. Policjanci na miejscu kontroli podejmują działania zgodne z kompetencjami.

4. W przypadku prowadzenia czynności kontrolnych przez pracowników Urzędu Miasta Racibórz, przepisy ust. 3 stosuje się odpowiednio.

5. Podczas kontroli sprawdzeniu podlegają:

- 1) instalacje w których następuje spalanie paliw, w szczególności urządzenia grzewcze na paliwa stałe (kotły, piece, kominki), w zakresie:
 - a) klasy kotła (zgodność z normą PN-EN 303-5:2012 oraz rozporządzeniem Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe),
 - b) parametrów miejscowego ogrzewacza pomieszczeń (m.in. pieca czy kominka) z rozporządzeniem Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe;

- 2) urządzenia grzewcze oraz jego otoczenie, w szczególności w zakresie obecności odpadów,
- 3) paliwa do celów grzewczych: rodzaj stosowanego paliwa, wilgotność drewna,
- 4) dokumentacje potwierdzające zgodność urządzenia grzewczego z uchwałą antysmogową,
- 5) realizacja obowiązków wynikających z przepisów o Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków - ustalenie, czy została złożona deklaracja o źródłach ciepła i źródłach spalania paliw oraz zgodność danych w CEEB ze stanem faktycznym.

6. W przypadku stwierdzenia, że w urządzeniu grzewczym lub bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się odpady, które z dużym prawdopodobieństwem użyte zostaną jako materiał grzewczy, wykonuje się dokumentację fotograficzną.

7. W przypadku stwierdzenia, że w urządzeniu grzewczym znajdują się lub znajdowały się odpady oraz w przypadku interwencji, czy wątpliwości co do jakości stosowanego opału lub czystości popiołu, z paleniska, popielnika lub innej części urządzenia grzewczego mogą zostać pobrane próbki popiołu dla celów dowodowych, celem przekazania ich do specjalistycznych badań laboratoryjnych.

8. Próbki popiołu pobiera się do naczyń zgodnych z wymaganiami akredytowanego laboratorium wykonującego badania. Pobranie popiołu następuje bezpośrednio poprzez zaczerpnięcie odpowiedniej ilości popiołu podbierakiem lub łopatką. Naczynie wraz z próbką musi zostać zamknięte w czasie kontroli i zabezpieczone plombą z numerem, w obecności kontrolowanego.

9. Transport próbek popiołu do akredytowanego laboratorium odbywa się pojazdem Straży Miejskiej.

10. W przypadku stwierdzenia, że funkcjonujący kocioł nie spełnia wymogów określonych w uchwale antysmogowej, przekazuje się kontrolowanemu informację o ostatecznym terminie wymiany kotła.

11. W razie potrzeby informuje się kontrolowanego o możliwości skorzystania z programów dofinansowania w zakresie wymiany instalacji i poprawy efektywności energetycznej budynków. Informacji można zasięgnąć w Referacie ds. Zarządzania Energią w Wydziale Komunalnym w pokoju 202 Urzędu Miasta Racibórz, tel. 32-75-50-772.

12. Informuje się kontrolowanego o obowiązkach wynikających z przepisów wprowadzonych ustawą z dnia 21 listopada 2008r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz centralnej ewidencji emisyjności budynków tj. obowiązku złożenia deklaracji o źródłach ciepła i źródłach spalania paliw lub aktualizacji złożonej wcześniej deklaracji.

13. Z czynności kontrolnych sporządza się protokół, który podpisują kontrolujący oraz kontrolowany. Do protokołu kontrolowany może wnieść zastrzeżenia i uwagi wraz z uzasadnieniem. Dokumentacja fotograficzna stwierdzonych nieprawidłowości stanowi załącznik do protokołu, który dostępny jest do wglądu na żądanie kontrolowanego w siedzibie organu. Kontrolowany otrzymuje kopię protokołu. Odmowa podpisania protokołu przez kontrolowanego skutkuje umieszczeniem tej informacji w protokole, a odmawiający podpisu może, w terminie 7 dni, przedstawić swoje stanowisko na piśmie kontrolującemu.

14. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, zamieszcza się je w protokole. W protokole zamieszcza się również informację o przeprowadzeniu kontroli powtórnej (rekontroli) w terminie do 6 miesięcy, z uwagi na stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości.

15. Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości wymagają podjęcia przez kontrolujących czynności, w celu zastosowania sankcji przewidzianych obowiązującymi przepisami prawa.

§ 8. 1. Można odstąpić od zastosowania sankcji karnych, jeżeli sprawca wykroczenia wykaze, że podjął działania w celu usunięcia nieprawidłowości i zostaną one wkrótce usunięte, np.:

- 1) oczekuje na dostawę nowego urządzenia grzewczego lub przyjazd instalatora,
- 2) zawarł już umowę przyłączeniową i oczekuje na przyłączenie nieruchomości do sieci gazowej lub ciepłowniczej,
- 3) poniósł część zakupów inwestycyjnych, co potrafi właściwie udokumentować (np. zapłacony rachunek, faktura imienna itp.).

2. Wszelkie „odstępstwa” od terminów określonych w uchwale antysmogowej muszą zostać potwierdzone udokumentowanymi i jednoznacznymi argumentami. Potwierdzeniem zastanej sytuacji powinna być obowiązkowa pozycja protokołu pokontrolnego, wskazująca termin przeprowadzenia ponownej kontroli, która potwierdzi bądź nie, realizację przez kontrolowanego wcześniejszych zaleceń i zobowiązań.

§ 9.1. Ponowne stwierdzenie eksploatacji instalacji z naruszeniem uchwały antysmogowej, niezależnie od zastosowanych sankcji za popełnione wykroczenia, można uznać za przesłankę wszczęcia z urzędu postępowania w przedmiocie wydania przez Prezydenta Miasta Racibórz decyzji nakazującej ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 363 ustawy. Powyższe postępowanie można zastosować w przypadku, gdy osoba uprzednio eksploatująca instalację niezgodną z wymogami uchwały antysmogowej, była wielokrotnie karana i nie przyniosło to rezultatu w postaci zaprzestania eksploatacji i wymiany źródła ciepła.

2. Prezydent Miasta Racibórz zgodnie z art. 368 ust. 2 ustawy może w drodze decyzji, wstrzymać użytkowanie instalacji lub urządzenia, jeżeli osoba fizyczna nie dostosowała się do wymagań decyzji, o której mowa w art. 363 ustawy.

3. Straż Miejska powiadamia pisemnie Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Racibórz o eksploatacji instalacji, o których mowa w ust. 1 lub 2 celem przygotowania decyzji.

§ 10. Wydział Komunalny Urzędu Miasta Racibórz przeprowadza działania informacyjne oraz kontrole beneficjentów w ramach prowadzonych programów dofinansowania m.in.: do wymiany kopciuchów PONE, Czyste Powietrze, Ciepłe Mieszkanie itp.

§ 11. W przypadku zidentyfikowania osób doświadczających ubóstwa energetycznego lub wymagających pomocy społecznej z innego powodu, kontrolujący zawiadamiają właściwy Ośrodek Pomocy Społecznej.

§ 12. Zgodnie z art. 225 § 1 Kodeksu karnego, kto osobie uprawnionej do przeprowadzenia kontroli w zakresie ochrony środowiska lub osobie przybranej do jej pomocy udaremnia lub utrudnia wykonywanie czynności służbowej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Załącznik nr 2 do zarządzenia nr 1646/2026
Prezydenta Miasta Racibórz
z dnia 14 października 2026 r.

.....
(miejscowość, data)

PROTOKÓŁ KONTROLI

W dniu o godz. przeprowadzono na podstawie art. 379 ust. 1, ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska i imiennego upoważnienia Prezydenta Miasta Racibórz, przy udziale rzeczoznawcy*, czynności kontrolne w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska:

..... nr upoważnienia
(stopień służbowy, imię i nazwisko)

..... nr upoważnienia
(stopień służbowy, imię i nazwisko)

I. Kontrolę przeprowadzono na terenie nieruchomości położonej w Raciborzu

przy ul., kontrolując Pana/Panią*:

imię i nazwisko, imiona rodziców.....

data i miejsce urodzenia, PESEL.....

zamieszkały/a*

legitymujący/a* się **seria** **nr**

wydanym przez który/a* jest
właścicielem / współwłaścicielem / najemcą / użytkownikiem / nieruchomości: jednorodzinnej / wielolokalowej**.

II. W wyniku kontroli ustalono:

W kotłowni znajduje się piec firmy roku produkcji
oznaczony tabliczką znamionową o mocy

1. Charakter produkowanego ciepła:

- (ogrzewanie c.o.), (ciepła woda użytkowa – c.w.u.), (ogrzewanie i ciepła woda użytkowa c.o. i c.w.u.)**

2. Klasa kotła:**

- poniżej klasy 3 lub brak informacji

- klasa 3 wg normy PN-EN 303-5:2012

- klasa 4 wg normy PN-EN 303-5:2012

- klasa 5 wg normy PN-EN 303-5:2012

3. Sposób podawania paliwa: ręczny bez wentylatora, ręczny z wentylatorem, podajnik automatyczny**

4. Rodzaj paliwa: węgiel kostka, węgiel orzech, węgiel groszek, węgiel miał, węgiel brunatny, pellet/brykiet drzewny, inna biomasa, drewno kawałkowe**

5. Planowana wymiana źródła ciepła: tak / nie**

6. Roczne zużycie paliwa:

W czasie kontroli w piecu spalany był:

.....

.....

III. Z uwagi na podejrzenie spalania odpadów pobrano próbkę popiołu do analizy zabezpieczoną plombą symbol / numer

IV. Wykonano dokumentację zdjęciową tak / nie**

V. W wyniku kontroli ustalono:

W kotłowni znajduje się piec gazowy, firmy roku produkcji o mocy
oznaczony tabliczką znamionową

1. Charakter produkowanego ciepła:

- (ogrzewanie c.o.), (ciepła woda użytkowa – c.w.u.), (ogrzewanie i ciepła woda użytkowa c.o. i c.w.u.)**

2. Rodzaj paliwa: gaz przewodowy (sieć); gaz butla, zbiornik LPG lub LNG**

3. Roczne zużycie paliwa:.....

VI. W wyniku kontroli ustalono: że na terenie nieruchomości znajduje się pompa ciepła

1. Charakter produkowanego ciepła:

- (ogrzewanie c.o.), (ciepła woda użytkowa – c.w.u.), (ogrzewanie i ciepła woda użytkowa c.o. i c.w.u.)**

2. Rodzaj pompy ciepła: gruntowa, wodna, powietrzna**

3. Nominalna moc cieplna lub elektryczna:

VII. Czynności kontrolne przeprowadzone zostały w wyniku:

Interwencji własnej / zgłoszenia / kontroli powtórnej / ogłoszenia alarmu smogowego**

VIII. Omówienie poprawek i uzupełnień w treści protokołu:

IX. Zastrzeżenia i uwagi wraz z uzasadnieniem:

X. W czasie kontroli wykorzystano przyrządy wchodzące w skład wyposażenia mobilnego laboratorium do badania palenisk tak / nie**

Protokół sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach.

Kontrolę zakończono dnia o godz.

Podpisy kontrolujących:

1.
2.

Podpisy rzeczoznawców:

1.
2.

Podpis osoby kontrolowanej:

1.

Kopię protokołu otrzymałem

(podpis osoby kontrolowanej)

Administratorem danych osobowych jest Komendant Straży Miejskiej w Raciborzu, ul. Króla Stefana Batorego 6, 47-400 Racibórz. Dane osobowe przetwarzane są na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości. Dane osobowe będą przetwarzane w celu rozpoznawania, zapobiegania, wykrywania i zwalczania czynów zabronionych, w tym zagrożeń dla porządku publicznego zgodnie z ustawowymi zadaniami Straży Miejskiej określonymi w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych i innych przepisach. Przysługuje Państwu prawo do: wniesienia do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych skargi w przypadku naruszenia praw osoby w wyniku przetwarzania jej danych osobowych na adres: Urząd Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00 - 193 Warszawa, lub e-mail: kancelaria@uodo.gov.pl., żądania od administratora dostępu do swoich danych osobowych, sprostowania lub usunięcia danych osobowych, lub ograniczenia przetwarzania danych osobowych. W odniesieniu do danych osobowych zgromadzonych w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia prawa osób, których dane dotyczą, są wykonywane wyłącznie na podstawie i w zakresie przewidzianym przez przepisy regulujące te postępowania - art. 27 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości. Kontakt do Inspektora Ochrony Danych w sprawach dotyczących ochrony swoich danych osobowych oraz realizacji praw, poprzez korespondencję e-mail na adres: iodo@um.raciborz.pl. lub telefonicznie nr tel. 32-75-50-674.

*niepotrzebne skreślić

** właściwe zakreślić

Uzasadnienie

Wprowadzenie niniejszej procedury ma na celu uaktualnienie zasad przeprowadzania na terenie Miasta Racibórz kontroli palenisk w zakresie przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów.